

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Yeri'at Shelomoh ...

Pappenheimer, Salomon Seligmann

המלש, מיהנפפ

Dyhernfurth, [5]571 [1810/11]

ול העירי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8834

יריעות שלמה

חלק ג יריעה דו

בשאר משקין שעוזרין בדבר הרך מעבר לעבר כל
 אותן הדברים המקילים את המים מביא ומחזק
 ומעטפים בהם מעבר לעבר יסול בהם לשון כבוס
 (וואשטן) בין על כבוס הדבר כולו כמו וכבוסו
 שמלתם יכבס בגדיו וכן על כבוס מקנת הדבר
 כגון אשר יזה עליה תכבס במקום קדוש (ויקרא ו' כ')
 דהיינו רק המקום הכלוב מים המעטת וכן וכבוסו
 את אשר בו הגע (שם י"ג כ"ד) דהיינו מקום הגע
 ומקנת מן הבגד עמו וכן יאמר בין על הכביסה
 לשם טהרה מן הטומאה שהוא ענין כל כבוס בגדים
 הנאמר בטמאים וכן על הכבוס להעביר הוזהר
 והלכלוך (אויש וואשטן) כמו ואת בגדיו לא כבס (ש"ב
 י"ט כ"ה) אם תכבסו בנתר (ירמי' ב' ב"ב) תכבסו
 ומשלב אלבין (תלים כ"א ט') וכן יאמר בין על
 הכביסה במים כמו וכבס במים וכן על הכבוס
 בשאר משקין כמו כבס ביון לבושו (בראשית מ"ט
 י"א) אם תכבסו בנתר (ירמי' ב' כ"ב) ועם שאינו
 מוכרע מכאן אם בנתר לבד או בנתר עם מים מ"מ
 מוכח שיסול לשון כבוס גם אם המים מעורבים עם
 או' דבר ואונקלוס תרגם כל לשון רחינה ואסמי
 לרחץ על היאר למסמי ורחץ במים ואסמי במיא
 ולשון כבס תרגם וינטבע יכבס בגדיו וינטבע
 לבושוהו אלא שבענין רחינה מן הטנופת תרגם
 ויחלל הקרב והכרעים רחץ במים ויחלל במיא
 ובענין כבוס מן הטנופת תרגם ויחזור וכבוסו
 שמלתם ויחזור לבושיהן הכבס במקום קדוש תחור
 באתר קדים :

יריעה דו

פחמ . מצה . בדרך כלל מורים שיהם על
 הוצאת דבר לח המובלע בדבר .
 פ"י מעכה ודחיקה (אויש דריקן) אך פעל
 פחמ שלא נמצא במקרא רק פ"א ואכל סמיטת
 ענבים בלבד נראה שהגתו על הוצאת משקה
 הכנוס ועומד במקומו ואינו מובלע בין חלקי הגשם
 התחזיקו כמו ואשהט את הענבים (בראשית מ' י"א)
 שהיו בענבים כנוס ועומד כס"ע בלתי מובלע בקליפה
 החלונה אך כנוס ועומד כמשקה בתוך כלי ואין צריך
 כח רב להוציאו כי במעכה קלה הוא יוצא ממקומו
 לפי שהוא כנוס ומאוסף וכן הענין בשאר פירות

ושאר דברים שהמשקה שבהם כנוס ועומד ומוכן ללאת
 מיד שמעטין ועושין סתח לקליפה הסוגרת בעדו .
 זהו נקרא בל' הכתוב סמיטה (אויש דריקן) ואפשר
 ששטט בסי"ן מענין שטט בסי"ן לשון סמיטה . שהסמיטה
 להוציא המשקה הכנוס כעין סמיטת הב"ח בתוך
 סימנים להוציא הדם הכנוס . וכש"ס (גי' ג')
 אמרו שחטי הילדים בגחלים (ישעי' כ"ז ה') אל
 תקרי שחטי אלא כוחטי שגם שכבת הזרע כנוס
 ועומד במקומו :

אמנם פעל מצה . מורה על הוצאת משקה
 הכלתי כנוס יחד רק

מובלע בכל הדבר כולו עד שצריך דחיקה חזקה להוציאו
 (אויש קוועטסן) כגון המשקה המובלע בלגנים
 תפוחים וירקות ודם האיברים וכיוצא בזה שאינו יוצא
 כ"א במעוך חזק לפי שהוא מפורז ומסדר בין חלקי
 הגשם . אחר ונמצה דמו והשאר דם ימצה (ויקרא
 א' ט"ז זה ט') שלפי שאינו מתחיל בסמימיה רק מצד
 העורף ובין כך וכך יבלע הדם באברים צריך מצוי
 ודחיקה חזקה בגוף העוף כדי שיצא דמו . וכן וימץ
 טל מן הגזה (שופטו' ו' ל"ח) שלש"פ שהי' הטל
 מגולה לא הי' צד מן הגיזה בזולת מצוי ולחינה . וכן
 מן חלב יוציא חמאה וימץ אף יוציא דם (משלי ל'
 ל"ג) ששמוניות החמאה ג"כ אינו כנוס ועומד בענין
 רק מחולק בכל חלקי החלב וצריך מצוי ועבה דב' וכן
 הלימה שצחק מובלע בזורדין שצחק וצריך מצוי מרובה
 להוציאה וכל שמונים יותר מדלי יצא דם עמו .
 והמשקה היוצא פ"י מצוי יקרא בוי' . כי אפס המץ
 (ישעי' ט"ז ד') ע"מ גז כמטר על גז . ומגורת שם
 בוי' כמז' הרים לפני רוח (ישעי' י"ז י"ג) כמז'
 יסער מגרן (הושע י"ג ג') כמז' עבר יום
 (צפניה ב' ב') כמז' אשר מדענו רוח (תלים ל"א ד')
 וכמז' גנתו כופה (איוב כ"א י"ח) והם החלקים
 הדקים האפריים המובלעים בחדקי הסבלים של חבואה
 ושאר נחמים (שפרי"ח) והם מתחזים ע"י חבטת
 כלי הדישה ונקרא מן מענין מצוי והוא שם התאר
 ע"מ מוט מן מטה וישאוהו בתום . וכן מן חלה פעל
 הכפל בציץ לשון עיקה שהוא הוצאת משקה מתוך
 הגשם בכח הסה מצוי השפטים והלשון וס' צבת הנשימה
 א עמנו שמתוך כך יודחק המשקה מתוך האוכל וכנס
 אל הפה ויקרא זה המעשה מצינה (זויגן) וצא בכפל
 העטל לאורחת הסעלגה והכפל' המשקה שצריך שיעשה

כן פעמים הרבה עד שיא המסקה המובלט . ואע"פ
 שכל הכתוב לא מצאנו כפול הנה מצאנו כל
 ה"ט' מוהלן ופורעין ומולין (סכה) גם לשון א'
 שמקרא מורה על כפלו כמו למען תונו והתענגתם
 (ישעי' ס"ז י"א) שיהא ע"ת תכסו על השה מן כסם .
 אבל משאר הלשונות אין הכרע כגון שמים מצינו (שם
 כ"א י"ז) ושת ת אותה ומצינו (יחזקאל כ"ג ל"ד) .
 אך שמריה ומנו ישתו כל רשעי ארץ (תלים ע"ה ט')
 שימנו כמו ישתו מן שמה . ואגב כפרם ב"כ זה
 המקרא וכאמר כי מלאך ל' לשון רק כמו אך בואת
 יתהלל המחללה כלומר רק בואת (אדושרזאטוף)
 ופי' . רק השמרים ושתו הרשעים לא היין אף על פי
 שהכוס מלא יין חמר עד שיגר ממנו אפי' בלתי
 שותים רק השמרים דהיינו הרעות המצויות בעולם
 המשיבות אותם מאת האלהי' . ומה נאווה זאת
 המליצה שהמשיל טובות ורעות העולם הבאות מלם
 מאת ה' לכוס מלא שיש בו יין גם שמרים . ורמוז בזה
 לשני ענינים יקרים הא' . שטובות העולם מרובות
 על הרעות כשם שהיין מרובה תמיד מן השמרים וכמ"ס
 ז"ל מדה טובה מרובה ממדת פורענות , ובב' .
 כשם שהיין אין בו הערובות שמרים הורדים לשולי
 הכלי אבל השמרים יש בהם הערובות יין קד טובות
 הבורא י"ח אין בהם הערובות רע אך הם שלמות
 וטובות במהללם . אבל הרעות יש בהם ג"כ הערובות
 טובה ואינם רעות במהללם כ"א לפי מקומם ושעתם
 וכמ"ס ז"ל חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך
 על הטובה לפי שגם נרעה יש תמיד טובה נסתרת
 המתגלה לאחר זמן . ובעור הכתוב כי כוס ביד ה'
 ויגר מזה היין הכלול שהוא עליון על השמרים ויסייע
 בו לטוב לפניו ית' רק השמרים יארו שימרו אותם
 הרשעים ולפיכך הקדים כאן המליצה לשמיה ומנו ישתו
 שהי' ראוי לומר ישתו ימנו שבתחלה שותים ואח"כ
 מוציאים כשלא נשאר עוד רק מעט וכענין שאמר בשאר
 מקומות שותו מצינו . הטעם לפי שגם הרשעים אינם
 מפלים ברעה עצמה אך רוצים למנוץ היין הטוב
 שבשמרים וזה אי אפשר מבלי שישתו ג"כ השמרים
 מאחר שהיין והשמרים מעורבים יחד והרי א"כ כוונתם
 רק למנוץ לא לשחות אלא שאגב המליצה מוכרחים
 ג"כ לשחות השמרים שהיא חולדה מוכרתת מן המליצה
 לסיק הקדים כאן מליצה לשמיה :
 מזה שאמרנו שלשון מנץ מענין מצוי ודמיקה קשה

יאל לנו ג"כ ההבדל שבין מנץ . לייק . ששניהם
 מורים שמתוך על הוצאת משקה בכח הפה . אמנם
 פעל ינק הונח על הוצאת משקה הכנוס ועומד
 במקומו בעין שא"צ רק מעיכה קצת וכענין שחיתת
 שזכרנו לא שהחמיטה ביד ובהפעלת הקליפה הסוגרת
 על המשקה . והיניקה בפה ובלי הפעלת קליפת הדבר
 כי הוא פתוח מנד אחד מהחלתו רק שהשמיחה היא
 מנומלתת ואינה מניחה את המשקה לזאת בוולת
 היניקה ושאיפת הרוח (וויגן) כמו יונקי פדים .
 היניקה בניס שרה' . גמלים מיניקות . שהחלב בלתי
 מובלט בבשר השד רק כנוס ועומד בעין בתוך ביד
 השד . אבל מנץ הונח על הוצאת משקה המובלט בכל
 חלקי הגשם שאינו כנוס ועומד ונריך מצוי ודמיקה
 רבה בכח הפה להוציא חלקי המשקה המספורים כאן
 זכאן (נוהטשן) וכזכור לעיל באור מזה . וכל' הש"ס
 שמשו לשון סמיטה בין על הוצאת משקה הכנוס כגון
 סמיטה זמים ועקבים . ובין על הוצאת משקה המובלט
 כגון סמיטה בגדים וכלים למים (איש דרעגן) כי
 כן הוא משוש דרכם ז"ל לשמש תמיד במלה הכלתי
 מצויה כ"כ כל הכתוב וכפי ההמון ולפי שלשון סמט
 לא נמצא רק ס"א במקרא לקחוהו ג"כ לשמש לשון
 מצוי במה שיש לשני הלשונות שמוך בהוראת הוצאת
 משקה מן הגשם בדרך כלל :

יריעה לז

לח . רטב . המשותף בהוראתם הוא לחלוח דבר
 היבש . דהיינו התדבק בדבר יבש
 מים או שאר משקה (גנעלט) ואין הפרש ביניהם כ"ס
 ברב ובמעט . שאם יתדבקו בדבר יבש רק מעט מים
 עד שאין בו ספוק לחלוח טוב גשם אחר הנוגע בוולת
 נרגש לחלוחו רק במשום או ע"י מוש הראיה זה נקרא
 לח (פייכט) כמו מקל לבנה לה (בראשית ל' ל"ו)
 דהיינו שלא נתיבש עדיין לבמרי כשאר עצים
 אחר שנכרתו אך הי' בו עדיין לחלוחית הצמיחה .
 וענבים למים ויבשים (במדבר ו' ג') לא למים מבחוץ
 כ"א שהי' בהם עוד לחלוחית יין הפך היבשים שהם
 הצמוקים שאין בהם לחות כל עיקר . ולא גם לחם
 (דברי' ל"ד ז') גם ענין פריחה כמו ונסו יגון ואנחה
 ונסו הכללים (סר פלאגן) ור"ל שלא פרח לחמו
 נדשו המחיה את הגוף ונזקן לו תאר נאה . וכן
 בשבועה